

Uvodnik

Industrija je del rešitve za prihodnost Slovenije

Pričakujemo, da bodo evropske vlade z izvajanjem načrtov za okrepanje in odpornost v prihodnjih mesecih zagnale gospodarski razvoj in rast. Pospeševala in omogočala ju bo evropska industrija, ki bo po prepričanju EU prevzela vodilno vlogo pri prehodu na podnebno nevtralnost. To naj bi dosegli do leta 2050.

Po oceni EU bo treba večino naložb za doseganje podnebne nevtralnosti izvesti v tem desetletju, kar predstavlja izziv za številne panoge, ki jih omejujejo tehnično-tehnološke zmožnosti. Eksponencialna rast razvoja tehnologij sicer omogoča izjemen napredek, a to ne velja za vse panoge enako, zato čakajo industrijo številni izzivi. Razmišljati mora tako o zmanjšanju ogljičnega odtisa kot o podpori razvoju novih, čistih tehnoloških procesov po sprejemljivih cenah in novih poslovnih modelih. Te napore mora podpreti politika in finančni instrumenti na evropski in nacionalni ravni. Sklad za okrepanje in odpornost – RRF je odlična priložnost za pospešitev naložb v nadaljevanje prehoda na podnebno nevtralnost.

Posebno mesto imajo v EU energetska intenzivna industrija, ki jih evropski zeleni dogovor in evropska industrijska strategija, osredotočena na verige vrednosti, prepoznavata kot pomembno konkurenčno prednost za proizvodnjo visokotehnoloških proizvodov v avtomobilski in kemični industriji. Za nadaljevanje uspešne trajnostne preobrazbe potrebuje industrija poleg novih tehnoloških procesov tudi vir podnebno nevtralne energije iz obnovljivih virov ali iz fosilnih virov z zajemom ogljika. Drugih možnosti ni. Posebej ključna za uvedbo večine novih tehnologij je zadostna oskrba z neogljico električno energijo. Ne smemo tudi pozabiti, da energetska intenzivna industrija deluje v sožitju z elektroenergetskim sistemom; uravnavati pomaga odjem električne energije, kar je izjemno pomembno za ohranitev stabilnosti sistema v primeru izpada ali okvare kateregakoli proizvodnega vira.

Ob prehodu v podnebno nevtralnost ne gre zanemariti potencialne vloge zemeljskega plina in jedrske energije. Cena proizvodnje podnebno

nevtralne energije je pogosto dva- do trikrat dražja kot iz fosilnih virov; treba bo tudi okrepiti električno omrežja, omrežja za CO₂ in zeleni vodik.

Kaj se v Sloveniji dogaja z za EU tako pomembno industrijo?

Smer je prava, a prehod na podnebno nevtralnost brez sodelovanja in podpore industrije ne more biti uspešen. Želimo aktiven dialog z odločevalci o strateških odločitvah na področju energetike in prihodnjih investicij ter financiranja slednjih v industriji.

Slovenija ima v strukturi BDP v primerjavi z EU nadpovprečno visok delež energetska intenzivne industrije. Ta je prihodke od leta 2005 do 2019 povečala za 57 %, dodano vrednost za 61 % in znižala porabo energije za 16,4 %. Pretežno izvozno usmerjena tradicionalna, energetska intenzivna industrija zaposluje okoli 20.000 ljudi.

Na področju razogljčenja je ta industrija marsikje lahko zgled drugim v EU. Kljub temu se ji zastavlja vedno nove, ambicioznejše cilje, kjer je še veliko neznank. Prihodnost pišemo zdaj. Želimo si več vključenosti in podajamo nekaj predlogov za dialog:

Strateško partnerstvo države z energetska intenzivnimi podjetji, ki naj vključuje redno sestajanje industrije z odločevalci.

Za učinkovit prehod so nujne sistemske spremembe, lažje umeščanje večjih objektov v prostor, uveljavitev skupnega interesa pred parcialnimi, več povezav industrije z R&R institucijami.

Sredstva, ki jih industrija namenja nakupu emisijskih kuponov, naj postanejo bolj dostopna tudi plačnikom v sklad.

Šele z novim ZVO-1 smo dobili osnovo za shemo dovoljene državne pomoči za indirektno emisije, kakršnih je energetska intenzivna industrija drugod po EU deležna že od leta 2013. Shema naj se čimprej udejanji v praksi.

Posojila in druga nepovratna sredstva, namenjena spodbujanju energetske učinkovitosti energetska intenzivnim podjetjem, ne bodo zadostovala; treba bo zagotoviti več nepovratnih sredstev tudi iz drugih virov. [gg](#)

Zapiranje industrije ni rešitev; industrija je del rešitve za prihodnost Slovenije.

Vesna Nahtigal, direktorica
GZS - Združenja kovinskih materialov in nekovin
in Izvršna direktorica GZS za industrijsko politiko

Foto: Krakart